

Not: 2559 sayılı kanun kapsamında uygulanacak idari para cezaları hakkında.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-4167990

25/07/2022

Konu : Görüş (2559 sayılı kanun kapsamında uygulanacak idari para cezaları Hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve E... sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen ... tarihli ve ... sayılı yazınızda, ... İl Emniyet Müdürlüğü ile Zabıta Müdürlüklerince yapılan denetimde, “Kahvehane” faaliyet konusuyla işletilmekte olan ... adına ruhsatlı ... Kahvehanesinde işletme sahibinin bulunmadığının ve mes’ul müdür tayin edilmediğinin tespit edildiği, ayrıca söz konusu duruma ilişkin zabıta memurlarınca tutanak tanzim edildiği belirtilmiş olup 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 6 ncı maddesine aykırılık teşkil eden tespitler doğrultusunda yine aynı maddenin (d) bendi kapsamında belediye encümenince idari para cezası uygulanıp uygulanamayacağı veya Kanun kapsamında cezai müeyyide uygulamak için yalnızca Emniyet İl Müdürlüğü polis memurlarının tespiti dikkate alınarak mı işlem yapılacağı ve uygulamanın nasıl olacağı hususlarında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununun “*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*” başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi “*b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.*” hükmünü,

Mezkûr Kanun’un “*Encümenin görev ve yetkileri*” başlıklı 34 üncü maddesi “*Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:*

...
e) *Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.*

...” hükmünü,

Diğer taraftan 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 6 ncı maddesi “*Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;*

...
d) *Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,*

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile birmilyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. ...” hükmünü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun birinci maddesi “*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye*

encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmünü,

5326 sayılı Kabahatler Kanununun “Emre aykırı davranış” başlıklı 32 nci maddesi “(1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

...” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinin (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” hükmünü,

“İşyeri açılması” başlıklı 6 ncı maddesi “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

...” hükmünü,

“İşyeri açma ve çalışma ruhsatının kesinleşmesi” başlıklı 13 üncü maddesi “...

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.” hükmünü,

“Mes’ul müdür” başlıklı 35 inci maddesinde, “Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin sahibinin tüzel kişi olması durumunda, işyerini idare etmek üzere bir mes’ul müdür görevlendirilir. Gerçek kişiler de işyerine mes’ul müdür görevlendirebilir. Görevlendirilen mes’ul müdür yetkili idareye bildirilir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde, ruhsat başvurusu sırasında mes’ul müdürün adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve mes’ul müdür sözleşme tarihinin beyanı yeterlidir. Yetkili idareler tarafından yapılacak denetimlerde mes’ul müdür sözleşmesinin işyerinde bulunmaması veya bu sözleşmeyle ilgili hatalı beyanda bulunduğu tespit edilmesi hâlinde onbeş gün içinde bu eksikliğin giderilmesi istenir. Bu süre sonunda eksikliklerin giderilmemesi hâlinde bu işyerleri hakkında işyeri ruhsatının iptaline ilişkin hükümler uygulanır. Ruhsat başvurusunda mes’ul müdür sözleşmesiyle ilgili gerçeğe aykırı beyanda buldukları tespit edilen işyeri sahipleri hakkında suç duyurusunda bulunulur.” hükmü,

“Kolluk denetimi” başlıklı 37 nci maddesinde “Kolluk, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini genel güvenlik ve asayiş yönünden denetler. Denetimler sırasında tespit edilen mevzuata aykırı hususlar, yetkili idarelere gereği yapılmak üzere bildirilir.” hükmü

“Geçici süreyle faaliyetten men ve idarî para cezası” başlıklı 39 uncu maddesi “2559 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde sayılan hususların tespiti halinde belirtilen işyerleri otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle; bu işyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak ruhsatsız işletildiğinin tespiti halinde ise süresiz olarak ya da ruhsat alıncaya kadar mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından faaliyetten men edilir. Faaliyetten men’e ilişkin onay uygulanmak üzere yetkili idareye bildirilir. Yetkili idare en geç üç işgünü içinde faaliyetten men’e ilişkin kararı işyerini mühürlemek suretiyle uygulayarak buna ilişkin tutanağın bir suretini ilgili mülki makama gönderir. Yetkili idare, işyerinin faaliyetten men’ine ilişkin kararı süresinde uygulamazsa, sorumluluğu yetkili idareye ait olmak üzere kapatma kararı kolluk güçleri tarafından re’sen uygulanır ve yetkili idareye bilgi verilir.

36 ncı maddeye aykırılığın veya 2559 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen hususların tespiti hâlinde, yetkili idare tarafından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen usûle göre idarî para cezası uygulanır.” hükmünü,

“Faaliyetten geçici süreyle men ve idarî para cezası” başlıklı Ek 3 üncü maddesi “13 üncü maddenin birinci fıkrası, 21 inci maddenin ikinci fıkrası ve 23 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş, mer’i mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisihhî müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir. Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.

...” hükmünü,

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 5 inci maddesi “...

(3) (Değişik:RG-18/12/2021-31693) Belediye zabıtası hizmetin gereğine ve yoğunluğuna göre, imar, çevre, sağlık, trafik, turizm, toptancı hali, deniz, işyeri ruhsat, tüketici hakları, ilan ve reklam gibi kısımlara ayrılabilir.

...” hükmünü,

10 uncu maddesi “...

19) Ruhsatsız olarak açılan veya ruhsata aykırı olarak işletilen işyerleri ile ilgili olarak 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, işyerinin açma ruhsatı alıp almadığını kontrol etmek, yetkili mercilerce verilen işyeri kapatma cezasını uygulamak, denetim ve gereken diğer işlemleri yapmak.

20) Deniz, göl, nehir veya benzeri sular üzerinde motorlu veya motorsuz yüzer araçları; yolcu taşıma, yeme/içme, eğlence, barınma ve benzeri amaçlarla çalışma izni veya işyeri açma ruhsatı olmaksızın kullananlar hakkında İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre faaliyetten men işlemlerini uygulamak ve bu araçların yetkili birimlerle yediemin limanlarına bağlanmasını sağlamak.

...” hükmünü,

51 inci maddesi “(1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde;

...
c) 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu,

...
hükümleri uygulanır.” hükmünü ihtiva etmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde;

- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında belediye yasaklarının konulması ve uygulanması, kanunlarda belirtilen cezaların verilmesi sayılmış olup belediye encümeni tarafından ancak kanunlarda öngörülen cezaların verilebileceği,

- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin 2559 sayılı Kanun’un 6 ncı maddesi uyarınca mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletildiği tespit edilmesi durumunda mezkûr madde kapsamında belediye encümenince idari para cezası verilmesi gerektiği,

- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuata aykırı olarak işletildiği zabıta memurlarınca tespit edilebileceği gibi kollukça da tespit edilebileceği, öte yandan kollukça yapılan tespitlere ilişkin tutanak düzenlenmek suretiyle gereği yapılmak üzere yetkili idareye bildirilmesi gerektiği,

- Umuma açık istirahat ve eğlence yeri sahiplerinin tüzel kişi olması durumunda mes’ul müdür görevlendirmek zorunda olduğu, umuma açık istirahat ve eğlence yeri sahibinin gerçek kişi olması durumunda ise umuma açık istirahat ve eğlence yeri sahibinin istemesi durumunda mes’ul müdür görevlendirebileceği, mes’ul müdürün görevinin başında olmadığı durumlarda gerçek kişilerde ruhsat sahibinin, tüzel kişilerde ise şirketi temsil etme yetkisine sahip şirket yetkilisinin işyerinde bulunması gerektiği, mes’ul müdürün görevinin başında bulunmaması durumunda, tespit edilen aykırılığa ilişkin 2559 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında belediye encümeni tarafından idari para cezası verilmesi gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür